

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

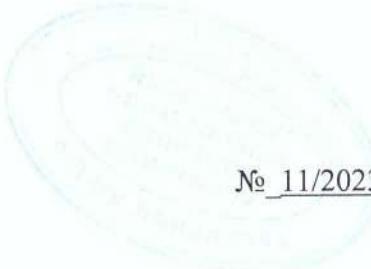
**ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ ХНМУ
від 21.12. 2023 №195**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТИ**

21.12.2023

Харків

№ 11/2023

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію інклюзивного супроводу освітнього процесу у Харківському національному медичному університеті (далі — Положення) регламентує організаційні засади інклюзивного супроводу освітнього процесу, що базується на принципах недискримінації та врахуванні багатоманітності людини, студентоцентрованості, з метою реалізації у Харківському національному медичному університеті (далі — Університет) права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої освіти задля забезпечення їх конкурентоспроможності на вітчизняному і міжнародному ринках праці, а також на формування в Університеті інклюзивного освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів, що забезпечує ефективне залучення здобувачів з особливими потребами у освітній процес, з урахуванням їх вимог та можливостей.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року №635.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

здобувачі освіти з особливими освітніми потребами (далі – Здобувачі) - особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в закладах вищої освіти і потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення права на вищу освіту;

інклюзивна група - група у закладі вищої освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту».

1.4. Університет надає освітні послуги здобувачам освіти на рівній основі, створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром. Антидискримінаційна політика Університету підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Ректор університету забезпечує створення в Університеті інклюзивного освітнього середовища.

2. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами

2.1. Університет декларує відданість принципам рівноправного ставлення до всіх людей, але створює спеціальні умови для людей з особливими потребами. Організація освітнього процесу Здобувачів в Університеті передбачає:

створення інклюзивного освітнього середовища;

застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі;

приведення території Університету, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну;

забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації навчального процесу;

застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для Здобувачів методів і способів спілкування, використання технологій дистанційного навчання, зручної та ефективної системи інформування Здобувачів з освітніх і позанавчальних питань (сайт Університету, інформаційні ресурси Наукової бібліотеки та Навчально-наукового інституту якості освіти ХНМУ, Центр дистанційного навчання, корпоративна пошта, тощо);

забезпечення доступності інформації в різних форматах (збільшений шрифт, електронний, аудіо та відео формати та інші), використання якісної апаратури, мультимедійних та інших засобів для підвищення рівня сприйняття навчальної інформації.

3. Інклюзивні групи

3.1. Здобувачі мають право навчатися в Університеті в інклюзивних групах за їх письмовим поданням.

3.2. Інклюзивна група створюється в Університеті в окремих випадках на підставі письмової заяви (за зразком, наведеним в Додатку до Подложения) Здобувача вищої освіти або його батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність у таких осіб особливих освітніх потреб.

3.3. Створення інклюзивної групи в Університеті та припинення її діяльності здійснюється у встановленому порядку наказом ректора Університету.

3.4. Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких Здобувачів, спеціальності, освітньої програми, пристосованості аудиторії тощо, але має не перевищувати 3-х Здобувачів в одній групі.

4. Інклюзивний супровід здобувачів

4.1. Інклюзивний (спеціальний навчально-реабілітаційний) супровід Здобувачів в Університеті реалізується через низку організаційних, освітніх заходів, послуг, якими вони можуть користуватися, в тому числі і за допомогою інших осіб. При організації супроводу враховуються психофізичні особливості Здобувачів з різними нозологіями, їх потреби у компенсації сенсорних порушень, які можуть заважати сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію даних осіб в Університетську академічну спільноту, потреби у фізичній та психологічній реабілітації та ін.

4.2. Інклюзивний (спеціальний навчально-реабілітаційний) супровід Здобувачів здійснюється за такими напрямами: навчально-організаційний, педагогічний, психологічний, фізкультурно-спортивний, соціальний та професійна адаптація.

4.2.1. Навчально-організаційний супровід - це допомога учасникам освітнього процесу в його організації, написанні та моніторингу виконання індивідуального навчального плану Здобувача, організації індивідуальних консультацій тощо. Навчально-організаційний супровід Здобувачів здійснюється відповідним факультетом та кафедрами, на яких вони проходять підготовку, за допомогою представників всіх структурних підрозділів та молодіжних студентських організацій Університету, волонтерами з числа Університетської академічної спільноти.

4.2.2. Педагогічний супровід - оптимізація викладання навчального матеріалу Здобувачам у формі, що максимально відповідає їх запитам і потребам, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами тощо. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем при опануванні компонентів освітніх програм. Цей вид супроводу здійснюють кафедри, які забезпечують застосування в освітньому процесі найбільш ефективних форм, методів і способів спілкування, із залученням відповідних фахівців і науково-педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах.

4.2.3. Психологічний супровід полягає у психологічній підтримці та з'ясуванні психологічних потреб Здобувачів, зміцненні та збереженні їхнього психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до освітнього середовища, підвищення рівня психологічного та соціального благополуччя. Психологічний супровід передбачає підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу. Псychологічний супровід в межах своїх повноважень здійснюється психологічною службою Навчально-наукового інституту якості освіти ХНМУ (далі – ННІЯО) та кафедрою психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи Університету.

4.2.4. Фізкультурно-спортивний супровід полягає у заохоченні Здобувачів до активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня з урахуванням їх фізіологічних можливостей, має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя, передбачає поліпшення їх психофізичного стану, підвищення інтелектуальної працездатності та соціальної адаптації. Супровід здійснюється викладачами кафедри фізичного виховання та здоров'я Університету при консультивній підтримці фахівців кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії та ерготерапії Університету.

4.2.5. Соціальний супровід – це заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки Здобувачів, в тому числі надання інформації та допомоги при влаштуванні у гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких Здобувачів та залучення їх до всіх сфер життя Університету та суспільства. Соціальний супровід здійснюється факультетом, органами студентського самоврядування Університету, студентськими радами гуртожитків, профспілковими організаціями і передбачає інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного та неупередженого ставлення до Здобувачів та консультивно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу.

4.2.6. З метою створення належних умов для забезпечення інклюзивного супроводу освітнього процесу в Університеті виділяються приміщення для надання консультацій психологом (на базі ННІЯО), відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з лікувальної фізкультури на кафедрі фізичного виховання та здоров'я та на кафедрі спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії та ерготерапії Університету.

4.2.7. Супровід Здобувача в Університеті можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

4.2.8. Професійна адаптація реалізується через залучення Здобувачів до роботи у Науковому товаристві студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХНМУ, консультування у Секторі сприяння працевлаштуванню випускників Навчально-наукового інституту післядипломної освіти ХНМУ (далі - ННПО) та надання допомоги у працевлаштуванні. До професійної адаптації Здобувачів залучається випускова кафедра, факультет, ННПО, ННІЯО, Наукова бібліотека, студентське самоврядування та інші підрозділи Університету.

4.3. Для організації і контролю реалізації інклюзивного супроводу освітнього процесу в Університеті призначається відповідальна особа за інклюзивний супровід освітнього процесу в Університету - проректор з науково-педагогічної роботи, який опікується навчально-виховною роботою.

4.3.1. Відповідальні за інклюзивний супровід Здобувачів факультету/інституту (у разі наявності таких Здобувачів у контингенті), призначаються за поданням декана факультету/директора інституту з числа працівників відповідного підрозділу або науково-педагогічних працівників підпорядкованих кафедр. Відповідальні за інклюзивний супровід Здобувачів факультету/інституту безпосередньо підзвітні у своїй діяльності відповідальній особі за інклюзивний супровід освітнього процесу в Університеті - проректору з науково-педагогічної роботи, який опікується навчально-виховною роботою.

4.3.2. Відповідальна особа за інклюзивний супровід освітнього процесу в Університеті співпрацює із структурними підрозділами Університету щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення інклюзивного (навчально-реабілітаційного) супроводу, зокрема навчально-організаційного, педагогічного, психологічного, фізкультурно-спортивного, соціального супроводу та професійної адаптації, і разом з відповідальними за психолого-педагогічний супровід Здобувачів факультету/інституту вирішують такі завдання:

надають консультативну підтримку щодо розробки індивідуального навчального плану Здобувача та методичну допомогу науково-педагогічним працівникам Університету щодо організації освітнього процесу Здобувачів;

проводять моніторинг виконання Здобувачами індивідуального навчального плану, обґрунтовано рекомендують зміни до нього з урахуванням потреб Здобувачів;

разом з ННІЯО та ННПО організовують підготовку (підвищення кваліфікації) працівників Університету, соціальних працівників та волонтерів для роботи зі Здобувачами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів тощо;

співпрацюють з психологічною службою Університету та кафедрою психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи Університету для забезпечення психологічної підтримки Здобувачів;

ведуть статистичний облік Здобувачів;

розробляють стратегію взаємодії між Здобувачами та представниками структурних підрозділів Університету і координують таку взаємодію;

організовують співпрацю з волонтерами у контексті супроводу Здобувачів;

забезпечують інформаційний супровід науково-педагогічних працівників щодо організації занять та позааудиторної взаємодії зі Здобувачами;

забезпечують надання консультивативної підтримки представникам структурних підрозділів Університету та волонтерам, які працюють зі Здобувачами;

організовують заходи, спрямовані на формування у представників академічної спільноти Університету недискримінаційного і толерантного ставлення до Здобувачів;

співпрацюють із медичними установами, закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження діяльності, спрямованої на здійснення супроводу Здобувачів.

4.3.3. Індивідуальний навчальний план Здобувача з урахуванням його інклузивних потреб розробляється за його участю, згідно чинних вимог, за консультуванням з Відповідальною особою за інклузивний супровід освітнього процесу в Університеті. При цьому, обов'язковим є урахування рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку Здобувача (за наявності).

5. Фінансування інклузивного навчання

5.1. Університет надає освітні послуги Здобувачам за рахунок коштів державного бюджету, інших, не заборонених законодавством, джерел фінансування.

6. Практичні положення

6.1. Всі зміни та доповнення до даного положення вносяться шляхом видання наказу ректора Університету про внесення змін або затвердження нової редакції Положення.

6.2. По затвердженні нової редакції Положення, попереднє втрачає чинність.

Додаток
до п.3.2. Положення,
 затвердженого наказом ХНМУ
від 22.12.2023 № 195

Декану факультету (директору Інституту)

студента _____ курсу, групи _____
спеціальності _____
освітньої програми _____

ЗАЯВА
щодо переведення на навчання у інклюзивній групі

Прошу Вас перевести мене на навчання у інклюзивній групі у зв'язку з

_____ (зазначити причину*)
на період з «____» ____ 20 ____ р. по «____» ____ 20 ____ р.

До заяви додаю**:

Підтверджую достовірність інформації, зазначененої в цій заяві та у наданих до заяви документах.

дат

підпис

* Зазначити «інвалідністю», «неспроможності відвідувати заклад освіти (за рекомендаціями органів охорони здоров'я та соціального захисту населення)» тощо.

**Зазначити вид документа, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб (індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю тощо).